

Коментарі
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
щодо звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми
1957 Гагаузька мова і література
рівень вищої освіти Бакалавр,
спеціальність 014 Середня освіта

Ми щиро вдячні експертам за ґрунтовний аналіз, змістовне обговорення й відзначені сильні сторони ОП «Гагаузька мова і література». Співпраця з експертною групою була продуктивною. Рекомендації певною мірою вказали перспективи розвитку програми і слугуватимуть покращенню її реалізації та вдосконаленню відповідно до цілей ОП. Водночас ми маємо певні пояснення та заперечення щодо окремих позицій звіту.

<i>Звіт ЕГ</i>	<i>Коментар КНУТШ</i>
<p>Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення.</p> <p>1. Неповна відповідність компетентностей з ПРН, некоректне визначення окремих ПРН, відсутність перегляду чинної ОП. Рекомендуємо привести у відповідність формулювання компетентностей з ПРН, враховувати рекомендації роботодавців з внесенням відповідних змін в ОП.</p> <p>2. Окремі матриці не завжди коректно окреслені освітніми компонентами, які визначають відповідні ПРН, недостатньо простежується послідовність вивчення здобувачами дисциплін, запропонованих ОП.</p> <p>3. Наявність вибіркового освітніх компонентів тільки блоками, близькість за змістовим наповненням окремих дисципліни, включених до вибіркового блоків.</p> <p>4. Відсутність можливості проходження здобувачами ОП виробничо-педагогічної практики у ЗЗСО.</p> <p>Рекомендуємо забезпечити можливість здобувачам реалізувати право на</p>	<p>Із наведеним переліком слабких сторін, недоліків та рекомендацій повністю погодитися не можемо. Крім того, у звіті ЕГ зазначено, що недоліки «не є суттєвими».</p> <p>Конкретні пояснення чи заперечення викладено:</p> <p>пункт 1, 2 – у коментарях до критерію 1, 3, 4 – у коментарях до критерію 2, 5, 6 – у коментарях до критеріїв 3, 4, 7 – у коментарях до критерію 5, 8 – у коментарях до критерію 6, 9 – у коментарях до критерію 6,8 10 – у коментарях до критерію 9.</p>

практичну підготовку за ОП; розширити перелік вибіркових компонентів; переглянути структурно-логічну схему ОП; забезпечити вільний вибір дисциплін здобувачами (не лише блоками, а й окремими ОК); провести опитування здобувачів ОП щодо доцільності впровадження дуальної форми освіти; встановити відповідність програмних компетентностей і ПРН конкретним ОК.

5. Відсутність прийнятих положень щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті. Рекомендуємо поглибити практики інформування здобувачів про можливості навчання поза межами ЗВО як у програмах академічної мобільності, так і у заходах неформальної освіти; розробити положення щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті й імплементувати їх в освітній процес.

6. Рекомендуємо регулярно оновлювати освітні компоненти ОП на основі наукових досягнень та сучасних практик у відповідній галузі з урахуванням позицій усіх суб'єктів освітньої діяльності; поглибити науково-дослідний компонент навчання за рахунок виконання ІНДЗ, спільних наукових досліджень, публікацій статей у фахових виданнях; здійснювати професійно-орієнтовані дослідження під час виробничо-педагогічної практики в межах ОП, а також напрацювання, орієнтовані на професійну кваліфікацію, що присвоюється за ОП.

7. Відсутність роботи з авторитетними сервісами виявлення плагіату (для бакалаврських робіт). Рекомендуємо розширити практику перевірки на плагіат бакалаврських робіт.

8. Викладання на ОП дисциплін, пов'язаних із гагаузькою мовою та літературою забезпечують лише кілька НПП. Рекомендуємо залучати випускників ОП до продовження навчання на наступних рівнях вищої освіти; запрошувати носіїв мови на викладання за ОП.

9. Залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу обмежується усними домовленостями. Рекомендуємо окреслити напрямки взаємодії з роботодавцями, залучаючи їх до проведення аудиторних занять, атестації здобувачів.

10. Відсутність можливості побачити проект майбутньої ОП та внести відповідні пропозиції і зауваження. Рекомендуємо у майбутньому проект оновленої освітньої програми та змін до неї оприлюднювати для громадського обговорення.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми
Загальний аналіз щодо Критерію 1:
Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Твердження ЕГ про «неповну відповідність компетентностей з програмними результатами навчання» не зрозуміле і не базується на описі підкритеріїв. Ми

<p>Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають стратегії закладу вищої освіти. Позиції і рекомендації стейкхолдерів, зокрема, здобувачів, роботодавців та академічної спільноти визначають цілі та програмні результати навчання освітньої програми, які враховують тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, регіонального та галузевого контексту, готовність роботодавців до подальшої участі в удосконаленні освітньої програми і успішної її реалізації.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.</p> <p>Слабкою стороною в межах критерію 1 є неповна відповідність компетентностей з програмними результатами навчання, не завжди коректне визначення окремих ПРН, відсутність перегляду чинної ОП. Рекомендуємо привести у відповідність формулювання компетентностей з ПРН, звернути увагу на формулювання ПРН, враховувати рекомендації роботодавців з внесенням відповідних змін в ОП.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 1.</p> <p>Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1. Враховуючи сильні сторони та недоліки й рекомендації щодо удосконалення освітньої програми, експертна група дійшла висновку, що освітня програма відповідає Критерію 1, а виявлені недоліки не є суттєвими.</p>	<p>не можемо з ним погодитись.</p> <p>Так само важко погодитися з тим, що <i>«ПРН 4, ПРН 15, ПРН 7 (перша частина), ПРН 11 (друга частина), ПРН 14 майже однотипні, ПРН 11 містить інформацію, яку варто було розподілити між декількома ПРН»:</i></p> <p><i>«ПРН 4.Знає мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку гагаузької мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті.</i></p> <p><i>ПРН15. Знає норми гагаузької мови та уміє застосовувати знання з гагаузької мови та літератури у практичній діяльності.</i></p> <p><i>ПРН 7. Добирає і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснює самоаналіз ефективності уроків.</i></p> <p><i>ПРН11. Зберігає та примножує моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки й технологій, використовує різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</i></p> <p><i>ПРН14. Застосовує сучасні види, підходи, методики й технології (зокрема інформаційні) для забезпечення якості освітнього процесу в загальноосвітніх навчальних закладах.»</i></p> <p>Додатково зазначимо що ПРН 11 сформовано у відповідності до визначеної наказами Міністерства освіти і науки України (остання редакція – наказ №1254 від 01.10.2019 р.) обов’язкової компетентності :<i>«Для освітнього рівня бакалавра перелік загальних компетентностей обов’язково включає:.....здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя»</i></p> <p>Безумовно погоджуємося із рекомендацією враховувати рекомендації роботодавців і вносити зміни в ОП під час її перегляду.</p>
<p>Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми</p> <p>Загальний аналіз щодо Критерію 2:</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.</p> <p>1 Зміст ОП «Гагаузька мова та література» відповідає предметній галузі</p>	<p>1) Частково погоджуємося з зауваженням щодо того, що окремі матриці не завжди коректно окреслені освітніми компонентами, які визначають відповідні ПРН.</p> <p>2) Не можемо погодитися з тотожністю/близькістю за змістовим</p>

заявленої для неї спеціальності 014 «Середня освіта» галузі знань 01 «Освіта/педагогіка». 2. Запропоновані в ОП освітні компоненти (обов'язкового та вибіркового блоків), виконання завдань практик та комплексного кваліфікаційного іспиту більшою мірою відповідають методам і технологіям, якими мають оволодіти майбутні фахівці за цією спеціальністю. 3. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів у кредитах ЄКТС реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів і є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання. 4. Освітня програма орієнтована на набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що простежується у формулюванні загальних і фахових компетентностей та програмних результатів навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. Окремі матриці не завжди коректно окреслені освітніми компонентами, які визначають відповідні ПРН. 2. Тотожність/ близькість за змістовим наповненням окремих дисципліни, включених до вибіркового блоків. 3. Недостатнє забезпечення послідовності вивчення ЗВО навчальних дисциплін, запропонованих ОП. 4. Наявна лише вибірковість блоками. 5. Відсутність можливості проходження виробничо-педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти. Рекомендуємо: 1. Забезпечити можливість здобувачам реалізувати право на практичну підготовку за ОП. 2. Розширити перелік вибіркового компонента за ОП. 3. Переглянути структурно-логічну схему ОП з метою послідовного забезпечення вивчення освітніх компонентів за ОП. 4. Забезпечити вільний вибір дисциплін здобувачами (не лише блоками, а й окремими ОК). 5. Провести опитування здобувачів ОП щодо необхідності/доцільності впровадження дуальної форми освіти та врахувати це при перегляді ОП. 6. При перегляді ОП встановити відповідність програмних компетентностей і ПРН конкретним ОК.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2. Зважаючи на сильні сторони та недоліки ОП, а також і надані рекомендації щодо їх усунення, експертна група дійшла висновку, що освітня програма відповідає рівню Е за Критерієм 2.

наповнення окремих дисциплін, включених до вибіркового блоків. Так, до першого вибіркового блоку (Сучасні концепції викладання гагаузької літератури та англійської мови) входять дисципліни «Укладання тестових завдань з гагаузької літератури» та «Укладання тестових завдань з англійської мови», а до другого вибіркового блоку (Сучасні методики навчання гагаузької та турецької мов) - «Укладання тестових завдань з гагаузької мови» та «Укладання тестових завдань з турецької мови для середньої школи». Методики укладання тестових завдань з літератур та мов відмінні, так само як відмінні методики укладання тестових завдань з гагаузької та турецької мов (перша є рідною для учнів, а друга вивчається як іноземна). Дисципліни «Аудіовізуальні матеріали на уроках гагаузької мови та «Інтерактивні методи навчання гагаузької мови» є різними предметами, в чому можна пересвідчитись із робочих програм цих навчальних дисциплін.

3) Щодо зауваження та рекомендації стосовно недостатнього забезпечення послідовності вивчення навчальних дисциплін, запропонованих ОП. У звіті ЕГ зазначено, що навчальна дисципліна «Історія гагаузької літератури» викладається у I –VII семестрах, однак це не відповідає дійсності, адже згідно навчального плану дана дисципліна викладається в IV семестрі. Що ж до доцільності вивчення дисципліни «Історія гагаузької мови» на більш ранніх етапах навчання, то вважаємо це зауваження не досить обґрунтованим, адже для того, щоб у повній мірі досягнути фонетичні явища, розвиток словникового складу та зміни граматичного устрою в діахронії важливо опанувати сучасну гагаузьку мову на досить високому рівні. Такого висновку гарант ОП та робоча група дійшли завдяки багаторічному досвіду викладання історії іншої тюркської (турецької) мови, яка викладається у VIII семестрі, що є важливим аргументом адже обидві мови мають спільну історію. І навіть експериментальне викладання її у IV семестрі показало нездатність студентів сприймати та засвоювати настільки складну теоретичну інформацію.

4) Незважаючи на те, що в базовий навчальний план містить два вибіркові блоки дисциплін, цим вибір студентів в жодному разі не обмежується! В Університеті розроблено та діє «Положення про порядок реалізації студентами Київського національного університету імені Тараса Шевченка права на вільний вибір навчальних дисциплін» ([http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poriadok%20vyboru%20dyscyplin%20\(03_12_2018\).P](http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poriadok%20vyboru%20dyscyplin%20(03_12_2018).P))

	<p>DF), згідно з п.п. 2.2.2-2.2.7 якого здобувачі освіти мають безумовне право обирати навчальні дисципліни з обов'язкових та вибіркових частин навчальних планів інших спеціальностей того самого рівня, а за умови погодження із деканом факультету / директором інституту - з програм іншого рівня. По факту студенти ОП «Гагаузька мова і література» були зацікавлені в обранні одного із запропонованих блоків за своїм фахом, а не окремих ОК з інших навчальних планів. При перегляді програми рекомендації будуть враховані</p> <p>5) Загалом погоджуючись із зауваженням, зазначимо наступне: наразі уже ведуться переговори з даного питання з представниками дипломатичних представництв Туреччини в Україні та з гагаузькими громадськими організаціями щодо можливості фінансування Турецькою Республікою та гагаузькою спільнотою практики студентів гагаузьких груп у школах Одеської області. Вважаємо, що мету та програмні результати навчання у звітний період за цим ОК було достатньою мірою забезпечено на кафедрі тюркології (яка була базою практики для стулентів), оскільки здобувачі освіти набули відповідних компетентностей під час проходження практики в групах здобувачів освіти 2-го курсу під час пасивної та активної частин практики на практичних заняттях з гагаузької мови.</p> <p>Стосовно рекомендації щодо впровадження дуальної освіти то ми вважаємо що специфіка ОП унеможливило впровадження дуальної освіти при навчанні здобувачів у місті Києві.</p> <p>Отже, вважаємо, що підстав для зниження оцінки за Критерієм 2 до рівня Е немає, що, зважаючи на відмічені ЕГ позитивні сторони програми та наведені вище нами факти, дозволяє нам пропонувати оцінити ОП за цим Критерієм на В.</p>
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p> <p>Загальний аналіз щодо Критерію 3: Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.</p> <p>Правила прийому на навчання за ОП чіткі, зрозумілі та не містять дискримінаційних положень. Правила прийому на навчання враховують особливості ОП. Сильною стороною ОП є високий ступінь інформування здобувачів вищої освіти щодо правил прийому на ОП. Позитивною практикою в межах ОП є участь здобувачів у програмах академічної мобільності Erasmus+ (університет «Ондокуз маїс» (м. Самсун, Турецька</p>	<p>Ми не категорично погоджуємось із наведеним зауваженнями (і відповідними рекомендаціями):</p> <p>Щодо зауваження про визнання результатів, здобутих студентами в неформальній та інформальній освіті, у відомостях про самооцінювання і під час бесід з членами ЕГ було чітко зазначено: «Університет не здійснює визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, до затвердження регуляторних актів центральних органів виконавчої влади України, існування яких передбачене чинним законодавством». Аргументи:</p>

Республіка).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкою стороною у контексті Критерію 3 вважаємо відсутність прийнятих положень щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті. Рекомендується продовжити та поглибити практики інформування студентів про переваги та можливості навчання поза межами ЗВО як у програмах академічної мобільності, так і у заходах неформальної освіти, а також розробити положення щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті й імплементувати їх в освітній процес.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3. Загалом, ОП відповідає критерію 3, а вищезазначені слабкі сторони не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та ПРН.

а) Згідно Закону України Про освіту (ст. 8, п.5) «Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством».

б) в Законі України «Про вищу освіту» детально розписуються права ЗВО щодо самостійного визнання освітніх кваліфікацій і результатів навчання у формальній освіті і відсутня згадка про будь-які права ЗВО щодо визнання результатів неформальної освіти;

в) відсутність у ЗВО прав самостійно вирішувати питання визнання неформальної освіти де факто підтверджується наявною практикою дій ЦОВВ. Наприклад, МОН України, (без врахування точки зору ЗВО як державної так і приватної форми власності) імперативно встановлює правила визнання сертифікатів з володіння іноземною мовою при вступі на програми різних рівнів вищої освіти: відмовляє за рівнем бакалавра і магістра, і дозволяє – за рівнем доктора філософії.

г) згідно ст.38. Закону України «Про освіту» органом, який «формує вимоги до ... визнання результатів неформального та інформального навчання» визначається Національне агентство кваліфікацій.

Університет чітко і послідовно дотримується цієї позиції, повідомляє її здобувачам освіти і всім зацікавленим особам, і таким чином навіть формально дотримується вимог підкритерію 3.4. *«Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми».* Ця позиція Університету була доведена до Національного Агентства із забезпечення якості вищої освіти, яке на своєму засіданні 26 травня визнало (у відповіді С.М.Квіта) що **відсутність практики зарахування результатів неформальної освіти не може вважатися недоліком програми.**

Варто зауважити, що студенти кафедри тюркології, в тому числі і здобувачі вищої освіти за ОП «Гагаузька мова та література» вже приймають активну участь у програмах академічної мобільності, у тому числі Erasmus+. Ознайомлення та залучення здобувачів до можливостей стажування є

	<p>постійною практикою в Університеті. Працює відділ академічної мобільності, студенти знають, що мають право подаватися на програми з міжнародної мобільності. Окрім того інформація про можливості академічної мобільності регулярно висвітлюється на facebook-сторінці кафедри тюркології. Будемо активніше заохочувати здобувачів вищої освіти за ОП до реалізації права на академічну мобільність.</p> <p>Отже, вважаємо, що підстав для зниження оцінки за Критерієм 3 до рівня В немає, що, зважаючи на відмічені позитивні сторони програми дозволяє нам пропонувати оцінити ОП за цим Критерієм на А.</p>
<p>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою: Загальний аналіз щодо Критерію 4: Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4. До сильних сторін та позитивних практик належать: вчасне інформування здобувачів освіти щодо цілей, змісту, результатів навчання, а також критеріїв оцінювання навчальних дисциплін; системний моніторинг задоволеності здобувачів вищої освіти формами і методами викладання через організацію процедур анонімного опитування; доступ усіх здобувачів освіти до навчальних матеріалів та дисциплін ОП; реалізація програм академічної мобільності.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4. На основі аналізу відповідності ОП критерію 4 експертна група вважає за доцільне надати такі рекомендації щодо вдосконалення ОП: 1.Регулярно оновлювати освітні компоненти ОП на основі наукових досягнень та сучасних практик у відповідній галузі з урахуванням позицій здобувачів освіти (на основі анонімного опитування), роботодавців та інших суб'єктів освітньої діяльності. 2.Поглибити науково-дослідний компонент навчання за рахунок виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, спільних наукових досліджень викладачів і здобувачів, публікацій статей у фахових виданнях, збірниках наукових праць і матеріалів конференцій, у тому числі збірниках наукових праць молодих дослідників. 3.Здійснювати професійно-орієнтовані дослідження під час виробничо-педагогічної практики в межах освітньої програми, а також і напрацювання, орієнтовані на професійну кваліфікацію, яка присвоюється за ОП.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 4.</p>	<p>1. Моніторинг освітніх програм у КНУ імені Тараса Шевченка зазвичай здійснюється проектною групою з метою визначення досяжності, реалістичності та адекватності її змісту. Суттєвим елементом моніторингу є опитування/анкетування. Кафедра регулярно проводить анонімне опитування серед студентів, роботодавців та викладачів та враховує їх позицію. ОП, що акредитується, запроваджена вперше і за цією програмою ще не було випусків, тому протягом усіх років навчання здійснювалося опитування здобувачів вищої освіти щодо переліку, змісту компонентів навчального плану та їхньої послідовності, якості викладання, кількості кредитів ЄКТС та розподілу часу між основними формами освітнього процесу (лекціями, семінарами, практичними та самостійною роботою). Фактично, упродовж дії ОП «Гагаузька мова та література» змін не відбулося, оскільки члени робочої групи вважають доцільним вносити конкретні зміни після завершення здобувачами вищої освіти повного періоду навчання, тобто реальної апробації освітньої програми.</p> <p>2. Рекомендацію поглибити науково-дослідний компонент навчання за рахунок виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, спільних наукових досліджень викладачів і здобувачів, публікацій статей у фахових виданнях, збірниках наукових праць і матеріалів конференцій, у тому числі збірниках наукових праць молодих дослідників візьмемо до уваги. Однак, варто зазначити, що студенти за ОП і зараз приймають участь у наукових конференціях, пишуть наукові статті під керівництвом викладачів, друкуються у фахових виданнях. В Інституті філології проводяться конференції студентів,</p>

<p>Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.</p> <p>Вимоги щодо Критерію 4 реалізовані на достатньому рівні, що підтверджено вище зазначеними фактами. Існуючі слабкі сторони не суттєво впливають на освітній процес.</p>	<p>аспірантів та молодих учених, у яких поряд з іншими студентами-тюркологами беруть участь студенти, які вивчають гагаузьку мову і літературу. Здобувачі вищої освіти готують тези доповідей, які передбачають поєднання знань фахового теоретичного матеріалу та реалізацію креативної складової, беруть участь у науковій роботі кафедри, у студентських олімпіадах.</p> <p>3. Програма виробничо-педагогічної практики не передбачає проведення професійно-орієнтованих досліджень. Водночас програмою практики передбачено розвиток професійної свідомості, культури спілкування, формування теоретичної, практичної та особистісно-мотиваційної складових професійної компетентності студентів. Під час її проходження у студентів формуються навички педагогічної діяльності та власний творчий стиль викладання. Зважаючи на те, що метою практики є формування у студентів здатності і готовності планувати, організовувати, реалізовувати та управляти процесом навчання гагаузької мови та літератури; формування у студентів готовності до роботи вчителем гагаузької мови та літератури, можна стверджувати, що виробничо-педагогічна практика передбачає напрацювання, орієнтовані на професійну кваліфікацію, яка присвоюється за ОП.</p>
<p>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:</p> <p>Загальний аналіз щодо Критерію 5:</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.</p> <p>Позитивними практиками є: популяризація академічної доброчесності студентським парламентом; визнання результатів, отриманих в інших університетах.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки: 1) відсутність роботи з авторитетними сервісами виявлення плагіату; 2) відсутність можливості перескладання семестрового контролю з метою покращення позитивної оцінки. Рекомендуємо: розширити практику перевірки на плагіат бакалаврських робіт.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 5.</p> <p>Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.</p> <p>У ЗВО є чинні документи, що регламентують процедури, пов'язані з контрольними заходами. Практика їх застосування забезпечує</p>	<p>1) Основними принципами функціонування системи забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ є дотримання академічної доброчесності й уникнення конфлікту інтересів, що передбачає дотримання всіма учасниками освітнього процесу норм академічної етики, корпоративних правил і ціннісних орієнтирів. На досягнення цієї мети спрямовані найрізноманітніші заходи: від методичних рекомендацій щодо написання кваліфікаційних робіт, до особистого прикладу викладачів і їхньої комунікації зі студентами. Важливу роль у пропаганді цих цінностей відіграє Студентський парламент. Питання щодо неприйняття академічного плагіату, списування та хабарництва, утвердження в усіх учасників освітнього процесу моральних цінностей, громадської позиції та відповідальності постійно обговорюються на зустрічах директора Інституту філології та його заступників зі студентським активом, працівниками навчально-методичного відділу, зі старостами академгруп і кураторами груп під час кураторської години, відповідно. У 2019-2020 н.р. здійснено перевірку на плагіат усіх кваліфікаційних робіт ОР «Магістр»</p>

<p>об'єктивність оцінювання. Діє система дотримання академічної доброчесності. Контрольні заходи, передбачені ОП, є достатньо чіткими та придатними для оцінювання рівня досягнення здобувачами визначених результатів навчання.</p>	<p>системою Unicheck – яка є визнана як найбільш авторитетна в Україні. З 2020-2021 н.р. цією ж програмою перевірятимуться й усі бакалаврські роботи (це передбачено кошторисом на фінансовий рік). На сьогодні систематичну перевірку тексту бакалаврських робіт та наукової роботи студентів здійснює науковий керівник, який ознайомлює студентів з технологічними засобами, що запобігають плагіату, та нагадує студентам про необхідність посилання на цитовану працю або джерело. Задля деталізації цих понять в університеті формують, видають і розповсюджують методичні рекомендації щодо належного оформлення дипломних робіт. Самі викладачі беззастережно дотримуються зазначеного принципу в процесі викладання дисциплін, що мало б служити добрим, гідним наслідування прикладом.</p> <p>2) Абсолютно не сприймаємо зауваження про «відсутність можливості перескладання семестрового контролю з метою покращення позитивної оцінки» і вважаємо його абсурдним. Відповідна норма Положення про організацію освітнього процесу <i>«перескладання семестрового контролю з метою покращення позитивної оцінки не допускається»</i> (підпункт 7.1.11.) відповідає практиці забезпечення якості освіти кращих європейських університетів. Додатково зазначимо, що Київський національний університет імені Тараса Шевченка, з метою уникнення загроз невизнання дипломів українських університетів, настійно рекомендує Національному агентству забезпечення якості освіти відмовляти у акредитації тим ЗВО, які практикують перескладання студентами позитивних підсумкових (семестрових) оцінок без повторного прослуховування курсу.</p>
<p>Критерій 6. Людські ресурси: Загальний аналіз щодо Критерію 6: Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6. Сильною стороною є підтримка та стимулювання розвитку викладацької майстерності НПП. Позитивною практикою вважаємо дієву систему підвищення кваліфікації на основі численних угод з іншими ЗВО, у тому числі закордонними. Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6. Слабкі сторони: викладання на ОП дисциплін, пов'язаних із гагаузькою мовою та літературою забезпечують лише кілька НПП (фактично, єдиний фахівець у галузі і носій мови – к.філол.н., доц. Ф.І. Арнаут). Рекомендуємо залучати випускників ОП до продовження навчання на</p>	<p>Зауваження і рекомендації не зовсім коректні:</p> <p>1. Зазначимо, що викладання на ОП «Гагаузька мова та література» дисциплін, пов'язаних із гагаузькою мовою та літературою забезпечувалось не «лише єдиним фахівцем у галузі і носієм мови – к.філол.н., доц. Ф.І. Арнаут». Зокрема, протягом 2016-2017 н.р та 2017-2018 н.р. до викладання дисциплін за ОП була залучена І.Д. Рішілян, яка є як фахівцем у галузі «Гагаузька мова та література» так і носієм мови. У 2018-2019 н.р. та у першому семестрі 2019-2020 н.р. на кафедрі тюркології дисципліни, пов'язані з викладанням гагаузької мови викладалися С.О. Урум, яка є носієм гагаузької мови та тюркологом за освітою. Окрім того протягом у 2015-2016, 2016-2017 та 2017-2018 н.р на</p>

наступних рівнях вищої освіти та «виховувати» філологів (методистів)-гагаузістів, а також запрошувати носіїв мови на викладання за ОП; залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу обмежується усними домовленостями. Рекомендуємо окреслити напрямки взаємодії з роботодавцями, розробити план і реалізувати їх залучення до аудиторних занять (у т.ч. до атестації здобувачів).

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Загалом, ОП відповідає визначеному критерію, а вищезазначені слабкі сторони не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та ПРН.

кафедрі тюркології працював відомий в Туреччині фахівець з гагаузької мови, розробник навчально-методичної літератури д.філол. наук, доц. Бюлент Хюнерлі, який регулярно консультував студентів ОП та проводив для них факультативні заняття з гагаузької мови. Зокрема, С.О. Урум та Б. Хюнерлі були присутні на відкритій зустрічі 04.06.2020 року з ЕГ.

2. У ЗВО не передбачено підготовку фахівців ОР «Магістр» ОП «Гагаузька мова і література», спеціальності 014- середня освіта, отже, наразі залучення випускників ОП до продовження навчання на наступних рівнях вищої освіти за даним напрямком не є можливим.

3. Про співпрацю з роботодавцями вже неодноразово йшлося, вона здійснюється передусім на рівні громадських організацій та шкіл. Університет забезпечує можливість залучення фахівців-практиків (експертів галузі, представників роботодавців, носіїв мови) до викладання за ОП. При залученні фахівців-практиків до проведення аудиторних занять на різну професійну тематику про проведення таких заходів здобувачі інформуються заздалегідь електронною поштою на поштову скриньку групи і на особисту пошту старости групи. За відгуками студентів, їм подобається залучення фахівців-практиків до освітнього процесу, оскільки вони отримують більше практичних порад, розвивають затребувані на ринку фахові й загальні компетентності. Фахівцям-практикам надається дозвіл на читання лекцій незалежно від наявності у них наукового ступеня. Зокрема, протягом 2016-2019 рр. студентам читали лекції: голова громадської організації «Союз гагаузів України» В.Г. Келіогло (на тему «Перспективи розвитку гагаузької мови та викладання в школі як предмет»), директор гагаузького культурного центру, викладач гагаузької мови вищої категорії О.С. Кулаксіз (на тему «Методика викладання рідної мови, підготовка підручників з гагаузької мови»), викладач вищої категорії гагаузької мови та літератури Л.Н. Арабаджи (на тему «Особливості навчання і викладання гагаузької мови у загальноосвітніх навчальних закладах») та ін. Ми вже розглядаємо варіанти більшого залучення представників роботодавців та експертів галузі до навчального процесу, хоча неодноразово підкреслювали про обмеженість наших можливостей, оскільки загальноосвітні середні школи та недільні школи, у яких вивчаються гагаузька мова та література й, частково, громадські організації, радіо та телебачення, знаходяться в Одеській області. Програмою розвитку кафедри передбачено у

	<p>подальшому укладати письмові домовленості (угоди) з роботодавцями. У перспективі плануємо більш активно залучати їх до організації навчального процесу за ОП.</p>
<p>Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси: Загальний аналіз щодо Критерію 7: Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7. Сильними сторонами вважаємо потужну матеріально-технічну базу, тісну співпрацю з іноземними програмами для покращення умов навчання, академічну мобільність, обладнання корпусу пандусами, гарно налагоджену роботу відділу виховної та психолого-педагогічної роботи, органів студентського самоврядування і профспілки, можливість отримати безкоштовну медичну допомогу. Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7. Недоліків виявлено не було. Рекомендуємо продовжувати поширювати практику вирішення конфліктних ситуацій, забезпечувати організаційну, консультативну, соціальну, психологічну підтримку здобувачів вищої освіти. Рівень відповідності Критерію 7. Рівень В Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7. Критерій 7 дотримано на досить високому рівні. Під час ознайомлення з нормативними документами ЗВО та безпосередньо під час експертизи було встановлено, що учасники освітнього процесу мають всі необхідні умови для комфортної роботи та фізичного і психологічного здоров'я (безоплатний доступ до інфраструктури, що необхідна для навчання і викладання, мають велику кількість можливостей для навчання за кордоном та отримання різноманітних соціальних допомог тощо). В ЗВО налагоджена система консультаційної, організаційної, соціальної, освітньої та інформативної підтримки, яка поширена і на здобувачів за ОП.</p>	<p>Не можемо погодитись із оцінкою В за критерієм 7, адже ЕГ не було виявлено недоліків; за висновком експертів <i>«Критерій 7 дотримано на досить високому рівні. Під час ознайомлення з нормативними документами ЗВО та безпосередньо під час експертизи було встановлено, що учасники освітнього процесу мають всі необхідні умови для комфортної роботи та фізичного і психологічного здоров'я (безоплатний доступ до інфраструктури, що необхідна для навчання і викладання, мають велику кількість можливостей для навчання за кордоном та отримання різноманітних соціальних допомог тощо). В ЗВО налагоджена система консультаційної, організаційної, соціальної, освітньої та інформативної підтримки, яка поширена і на здобувачів за ОП».</i> Університет має достатні фінансові та матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення для реалізації ОП «Гагаузька мова та література», що гарантує досягнення її цілей та програмних результатів навчання і відповідає вимогам системи забезпечення якості освіти й освітнього процесу. Без перебільшення матеріально-технічна база кафедри тюркології є дуже потужною та сучасною. Зокрема, лінгафонні кабінети не мають аналогів в інших ЗВО України, фактично всі аудиторії, в яких займаються студенти ОП, обладнані комп'ютерами з доступом до мережі Інтернет, сучасними телевізорами. Частина занять проходить в аудиторіях з інтерактивною дошкою. Окрім того для студентів ОП обладнано окремий кабінет. У зв'язку з цим вважаємо, що підстав для зниження оцінки за Критерієм 7 до рівня В немає, що дозволяє нам пропонувати оцінити ОП за цим Критерієм на А.</p>
<p>Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми: Загальний аналіз щодо Критерію 8: Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8. У ЗВО є низка документів та дієвих процедур, якими регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного</p>	<p>1) Зауваження щодо того, що здобувачі, які навчають за ОП, не є членами органів студентського самоврядування вважаємо не зовсім коректним, адже Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка у роботі орієнтується на студентоцентрованість навчання, що підтверджується низкою положень</p>

<p>перегляду освітніх програм. Активно підтримується тісний зв'язок випускників з факультетом, кафедрою, викладачами і здобувачами. Система забезпечення якості ЗВО реагує на недоліки в освітній програмі та сприяє їх усуненню. Практика підтримки філософії надання якісної вищої освіти є поширеною. ЗВО підтримує розробку спорідненої ОП («Тюркські мови та літератури (азербайджанська, гагаузька, турецька) та англійська мова»), яка врахувала усі зауваження стейкхолдерів.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.</p> <p>1) Здобувачі, які навчають за ОП, не є членами органів студентського самоврядування. Рекомендовано залучати здобувачів до активного представництва в органах студентського самоврядування. 2) Програма не має продовження, тому рекомендації про необхідність систематичного залучення усіх стейкхолдерів до оновлення та перегляду змісту освітньої програми висловлюємо для наступної ОП.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 8.</p> <p>Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.</p> <p>Зважаючи на описані сильні сторони та рекомендації, експертна група дійшла висновку, що освітня програма відповідає Критерію 8 за рівнем "В", оскільки її недоліки не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та ПРН.</p>	<p>Статуту університету (http://univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf). До кожного студента застосовується індивідуальний підхід, комунікація зі студентами відбувається на принципах свободи слова і творчості, у зв'язку з чим студенти самі приймають рішення щодо участі в органах студентського самоврядування. Крім того, враховуючи кількість освітніх програм (в інституті понад 120, а в Університеті понад 700), фізично неможливо забезпечити представництво всіх програм у роботі інститутських та загально-університетських органів студентського самоврядування.</p> <p>2) Роботодавці залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Університет в межах забезпечення якості ОП співпрацює з директорами середніх навчальних закладів, редакторами видань, завідувачами шкільних та сільських бібліотек, представниками радіо-та телевізійного мовлення, громадськими організаціями гагаузів України (див. рецензії роботодавців на ОП «Гагаузька мова та література» для бакалаврського рівня). Викладачі кафедри постійно підтримують зв'язок із потенційними роботодавцями. Під час наукових семінарів та конференцій відбуваються зустрічі з працівниками вищезазначених організацій та установ й обговорюються зауваження і побажання щодо процесу та змісту підготовки студентів за ОП, суть та шляхи формування компетенцій, необхідних для успішної професійної діяльності випускників</p>
<p>Критерій 9. Прозорість та публічність:</p> <p>Загальний аналіз щодо Критерію 9: Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.</p> <p>1.Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу врегульовані у відповідних нормативних документах ЗВО, доступ до них можна отримати. 2. Заклад вищої освіти забезпечує розміщення на офіційному сайті університету докладну та достовірну інформацію про освітню програму.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.</p> <p>1.Відсутність можливості побачити проект майбутньої ОП та внести пропозиції і зауваження. 2. Рекомендуємо у майбутньому проект оновленої освітньої програми та змін до неї оприлюднювати для громадського обговорення, не пізніше як за 1 місяць до їх розгляду, таблицю пропозицій – протягом 1 тижня після закінчення громадського</p>	<p>Основні нормативно-правові документи оприлюднені і розміщені на сайті КНУ імені Тараса Шевченка та на сайті Інституту філології. Висловлені рекомендації щодо оприлюднення для громадського обговорення у майбутньому проекту оновленої освітньої програми та змін до неї не пізніше як за 1 місяць до їх розгляду, таблицю пропозицій – протягом 1 тижня після закінчення громадського обговорення доведено до відома відповідних служб. Наразі проекти ОПІІ кафедри тюркології, на які заплановано набір оприлюднені на сайті Інституту філології.</p>

обговорення.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Зважаючи на описані сильні сторони та позитивні практики та відсутність недоліків, експертна група дійшла висновку, що освітня програма відповідає Критерію 9 за рівнем «В».